

Dvory 1963

loďky unášené po vodě. Každá vlivem té srážky plula jiným směrem.

„Musím jít, jede mi autobus.“ Lidia se zvedla. „Už je pozdě.“

Pozdě na návrat domů, nebo pozdě na obnovení dávného přátelství? Sama si nebyla jistá.

U rodičů, když už všichni spali, se Lidia po špičkách vydala do kuchyně. Sáhla do kredence, kde měl otec schovanou láhev slivovice, na každý pád, aby měl co nabídnout nečekané návštěvě. Těžce dosedla na židli. Lokla si přímo z lahve. Pak podruhé a potřetí.

V noci se jí zdálo o Jaroslavovi. Svlékal ji a pokládal na postel. Najednou ložnici ozářilo ostré bílé světlo. Muž se od ní s odporem odtáhl.

„Podívej se na sebe! Kam se poděla tvá prsa?“

V dalším okamžiku stála před zrcadlem a vyděšeně pozorovala svou postavu. Místo ňader měla zahnívající rány. Dopředu jí trčelo obrovské těhotenské břicho s kůží popraskanou do krve.

Probudila se s křikem. Celá se třásla. Do skutečnosti ji vrátil pravidelný Adamův dech. Žádný hluk nebyl schopen vytrhnout dospívajícího chlapce ze spánku. Pomalu se uklidňovala. Strach a zděšení postupně nahrazovala prázdnota. Její život neměl žádnou náplň. Cítila se opuštěná.

Za týden se opět vypravila do Dvorů. Tentokrát sama zašla za sousedkou a pozvala ji na odpolední čaj k sobě, do domu, kde i po letech obě cítily Teodorovu přítomnost.

Někteří se po letech ptali Adama Szyndera, zda den, kdy se jeho otec vrátil domů z vězení, byl nejšťastnějším v jeho životě.

Nechával ty dotazy bez odpovědi. Jistě, snažil se ten den cítit šťastně, ale otec se pro něj stal po desetileté nepřítomnosti cizím člověkem. Dospívající chlapec si nedokázal představit, že odtud bude každý den potkávat toho muže v kuchyni a podávat si s ním dveře do koupelny. Navíc brzy zjistil, že táta se sice fyzicky vrátil, ale jeho mysl uvízla někde napůl cesty mezi věznicí a domovem. To vše dohromady způsobilo, že radost z jeho návratu měla hořkou pachutí.

Přesto si Adam navždy zapamatoval ten čtvrtek, tu hodinu a chvíli, kdy jeho otec vystoupil z autobusu na zastávce u Dělnického domu. Chlapec byl napjatý a vzrušený, chápal výjimečnost daného okamžiku, ale radost se v něm mísila s obavami.

Otcův návrat mu převrátil život naruby. Ne všechny změny byly příjemné. Začalo to před několika měsíci, když se s mámou přestěhovali zpět do Dvorů. Rodný dům, který Adam opustil jako šestiletý prvňáček, mu teď připadal cizí. Jediný klad byl ten, že měli teď víc místa a Adam konečně nemusel spát v jednom pokoji s matkou.

Teodor byl ještě roztřesenější než jeho syn. Když jako jediný cestující vystoupil z autobusu, rozhlédl se kolem,

jako by nikdy předtím ve Dvorech nebyl. Ulevilo se mu, že tady není nikdo známý kromě jeho rodiny. Postavil na zem malý staromódní kufřík a mlčky, protože nemohl mluvit, trochu nemotorně přitáhl k sobě jednou rukou Lidii a druhou Adama.

„Konečně,“ zašeptal jim do vlasů. „Konečně... jsem zase šťastný.“

Ve skutečnosti si ani Teodor nebyl jistý, zda cit, který v něm kypěl, může nazvat štěstím. Když se ve Valdicích dozvěděl, že bylo vyhověno jeho žádosti o předčasné propuštění po odpykání poloviny trestu, několik dní si připadal jako ve stavu beztlíže. Ale nyní, když se vrátil do rodné vsi, dolehly na něj obavy. Obával se návratu na šachtu, bál se setkání s lidmi, kteří byli kdysi jeho spolupracovníky nebo sousedy. S lidmi, kteří si pamatovali, proč tak dlouho ve Dvorech chyběl.

V tichu, které jen tu a tam prořízla osamělá krátká věta, se trojice vydala směrem domů. Byl leden, padal sníh s deštěm. Zem pokrývala tenká vrstvá sněhové břechky.

Lidia mu týden před propuštěním poslala do Valdic balík s teplým oblečením. Teď mu přinesla deštník. Teodor byl rád, že se pod něj může schovat a téměř inkognito zdravit ojedinelé kolemjdoucí.

U kostela zpomalil. Odklonil deštník dozadu a zadíval se nahoru. Mokrý sníh mu smáčel obličej. Automaticky vykročil k mohutným vchodovým dveřím a zatlačil na mosaznou kliku. Dveře se ani nepohnuly.

„Jsou zamčené,“ řekl zklamaně. „A klíče už asi nemáme?“

„Nemáme.“

„Takže si nebudu moct zahrát na varhany.“

„Ne, Teo. Leda že bys požádal...“

Lidka větu ani nedokončila, uvědomila si, jak falešná by byla naděje, kterou chtěla Teodora povzbudit.

Varhaníkův zrak se z nebe vrátil na zem. Teodor s povzdechem vykročil. Lidia a Adam ho mlčky následovali. Vzdaovali se od centra obce. Míjeli rodinné domy. Byly většinou lépe udržované než veřejné budovy, z nichž místy opadávala omítka. Teodor zpomalil u jednoho z opravených stavení.

„Doufám, Lidko, že náš dům nedělá ostudu?“ zeptal se znepokojeně.

„Nedělej si starosti. Wladek a táta vše nutné opravili.“

Teodor věděl, že švagr a tchán celé roky Lidce pomáhali. Ve vězení ho uklidňovalo, že jeho žena nezůstala na všechno sama, bez mužské ruky. Nyní se na to díval trochu jinak. Přepadl ho pocit, že ho nepotřebují, když tolik let vše zvládali bez něj.

„Mimochodem, ne všude ve Dvorech to vypadá tak upraveně jako tady. Domky v červené kolonii začínají prskat. Říká se, že pod celými Dvory budou těžit uhlí,“ řekla Lidka.

Teodor nevěnoval té poznámce pozornost. S rostoucím napětím vyhlížel rodný dům. Konečně ho uviděl, jak se vynořuje za zatačkou. Dům, který postavili jeho rodiče Józef a Emilia Szynderovi. Vyžadovalo to od nich mnohé odříkání. Učitelská rodina dlouhá léta bydlela v podnájmu u bohatého sedláka a vysněné hnízdečko si moc neužila. Uplynulo sotva deset let od doby, kdy ho postavili, a Józef zahynul v Dachau. Jeho žena zemřela po válce, krátce po synově svatbě.

Teodorovi vracejícímu se po deseti letech z vězení připadal dům neobvykle krásný. Neviděl na něm žádné vady, trhliny, stopy neúprosného času. Viděl dům, v němž byl kdysi šťastný se svou mladou ženou a malým synkem. A doufal, že se to štěstí vrátí, i když jak jemu, tak Lidii přibýly roky a Adam vyrostl z malého chlapce ve středoškolačka.